

Inspeksjon ved Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS

Dato for inspeksjonen: 9.9.2015
Rapportnummer: 2015.012.I.FMRO
Saksnr.: 2015/8826

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS:
Fredrik Andersen
Bent Inge Ulset

Fra Fylkesmannen i Rogaland:
Johan Tore Rødland
Karen Førre Weyde

Resultater fra kontrollen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket ifm inspeksjonen hos Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS den 9.9.2015.

Fylkesmannen avdekket 3 avvik ved kontrollen.

Avvik:

1. Virksomhetens internkontroll for ytre miljø er mangelfull.
2. Virksomheten manglet en skriftlig vurdering av hvorvidt helse- og miljøfarlige kjemikalier kan erstattes av mindre farlige kjemikalier uten urimelig kostnad eller ulempe (substitusjonsplikten).
3. Virksomhetens har ikke sendt inn sin plan for levering og mottak av avfall og lasterester fra skip til Fylkesmannen for godkjenning.

Anmerkninger: Fylkesmannen har ikke gitt anmerkninger ved denne kontrollen.

Oppfølgingen etter inspeksjonen framgår av oversendingsbrevet, og er også nærmere beskrevet på side 3 - 6 i rapporten.

Rapport godkjent:

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent av Fylkesmannen i Rogaland

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr. (underenhet): 971 679 832	Eies av: 989 094 823
Besøksadresse: Åsaneveien 103, 4373 Egersund	Telefon: 51 49 11 22
Bransjenr. (NACE-kode): 10.209 Slakting, bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer ellers	E-post: biu@pelagia.no

Kontrollert anlegg

Navn: Pelagia Egersund Sildoljefabrikkv AS	Anleggsaktivitet: Kjøp, foredling, eksport og annet salg av fisk og fiskeprodukter.
Besøksadresse: Åsaneveien 103, 4373 Egersund	
Postadresse: Postboks 444, 5805 Bergen	Risikoklasse: 3
Kommune: Eigersund	Tillatelse gitt: 19.3.2001
Sist kontrollert: 24.6.2011	Tillatelse sist endret: 22.5.2003 (klageavgjørelse)

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Fylkesmannens gjennomfører periodiske kontroller av virksomheter i risikoklasse 3 hvert 3-4 år for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Virksomheten ble sist kontrollert i 2011.

Tema for kontrollen

Kontrollen fokuserte spesielt på bedriftens oppfølging i sin internkontroll av vilkårene gitt i tillatelsen, samt herunder avvikshåndtering, risikovurdering, substitusjonsplikt, drift av rensenanlegg og måleprogram.

Kontrollen omhandlet også virksomhetens håndtering av farlig avfall, jf. avfallsforskriften kapittel 11, forurensningsforskriften kapittel 20 *Levering og mottak av avfall og rester* fra skip og kapittel 18 *Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall*.

Rapporten omhandler de avvik som ble avdekket under kontrollen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([forurensningsloven](#)) med underliggende forskrifter

- Tillatelse etter forurensningsforskriften datert 19.3.2001.
- Forskrift om systematisk helse,- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten (Internkontrollforskriften)
- Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet

4. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1: Virksomhetens internkontroll for ytre miljø er mangelfull

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 annet ledd punkt 4, 6 og 7, jf. tillatelsens punkt 10.1 Internkontroll.

Kommentarer

I forbindelse med vår forrige kontroll ved anlegget fikk Fylkesmannen oversendt en kopi av virksomhetens internkontrollhåndbok (versjon 01.01.2011).

Det framkom ved inspeksjonen at ingen internkontrolldokumenter var endret eller oppdatert de 3 siste årene. Fylkesmannen viser til punkt 10.1 i utslippstillatelsen, hvor det blant annet stilles krav om at «*Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert*».

Virksomheten er fra 1.1.2015 en del av konsernet Pelagia AS. Dette innebærer at internkontrollsystemene til virksomhetene innen Pelagia-konsernet må tilpasses de organisatoriske endringene dette medfører. De enkelte virksomheters eksisterende prosedyrer og rutiner skal likevel til enhver tid holdes oppdatert og etterleves, noe også representantene for virksomheten var innforstått med.

Virksomheten gjennomførte sist internrevisjon i mars 2015, men dette har ikke resultert i konkrete endringer av internkontrolldokumenter.

Det er etter Fylkesmannens vurdering ikke påkrevet med omfattende endringer i virksomhetens internkontrollhåndbok. Vi vil samtidig påpeke betydningen av at bedriften etterlever sine internkontrollrutiner i den daglige driften også når det gjelder å følge opp krav om skriftlig dokumentasjon på gjennomførte interne tiltak og inspeksjoner.

Fylkesmannen har nedenfor spesifisert sentrale punkter i internkontrollen som mangler eller er mangelfulle. Lista er ikke fullstendig. Vi viser ellers til *Forskrift om systematisk helse,- miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, hvor det er et eget kapittel med kommentarer til forskriften.

- HMS-mål og handlingsplan er fastsatt for perioden 2011-2012, men er ikke oppdatert. Målene bør konkretiseres slik at det ved internrevisjon eller annen systematisk gjennomgang av internkontrollen er mulig å vurdere i hvilken grad målene er oppnådd.
- Virksomhetens rutiner for kontroll av olje- og kjemikalietanker er ikke beskrevet i internkontrollen, jf. forurensningsforskriften kap.18
- Måleprogrammet omfatter ikke utslipp av lukt.

- Virksomhetens risikokartlegging er ikke oppdatert etter 2011. Den omfatter heller ikke «alle forhold ved tanklagringen i virksomheten», jf. forurensningsforskriften § 18-4. En risikokartlegging for ytre miljø bør vurdere sannsynlighet x konsekvens = risikotall av de enkelte risikomomenter, definere akseptkriterier, samt inneholde en tiltaksplan for å redusere risikoen. Til med risikokartleggingen anbefaler vi å benytte veileder utarbeidet av arbeidstilsynet, «*Kontroll med risiko gir gevinst*», som kan lastes ned her: <http://www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=99053>.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes når vi får innen **1.desember 2015** oversendt et oppdatert internkontrollsystem for ytre miljø der punktene ovenfor er innarbeidet.

Avvik 2: Virksomheten manglet en skriftlig vurdering av hvorvidt helse- og miljøfarlige kjemikalier kan erstattes av mindre farlige kjemikalier uten urimelig kostnad eller ulempe (substitusjonsplikten).

Avvik fra:

Tillatelsens punkt 5. Kjemikalier og råstoffer. Produktkontrollen §§ 3a jf. 3.

Kommentarer:

Virksomheten kunne ikke framlegge en skriftlig dokumentasjon på gjennomført vurdering hvorvidt helse- og miljøfarlige kjemikalier kan erstattes av mindre farlige kjemikalier uten urimelig kostnad eller ulempe (substitusjonsplikten), jf. tillatelsen pkt. 5 fjerde avsnitt, produktkontrollen § 3 (aktsomhetsplikt) første ledd og § 3a (substitusjonsplikt). Hvordan virksomheten følger opp substitusjonsplikten skal beskrives i internkontrollen og resultatet av vurderingen foreligge skriftlig.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes når vi innen **1.desember 2015** får oversendt skriftlig dokumentasjon som viser at navngitte miljøfarlige kjemikalier i bruk ved virksomheten er vurdert byttet ut med mindre farlige kjemikalier.

Dersom virksomheten etter vurderingen har besluttet fortsatt bruk av det aktuelle stoffet, skal vurderingen inneholde en begrunnelse for dette.

Avvik 3: Virksomhetens har ikke sendt inn sin plan for levering og mottak av avfall og lasterester fra skip til Fylkesmannen for godkjenning.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften kapittel 20, jf. § 20-6 Avfallsplaner og rapportering

Kommentarer

Ved Fylkesmannens inspeksjon ved bedriften i 24.6.2011 ga vi avvik for at virksomheten manglet en egen avfallsplan for skip. På bakgrunn av virksomhetens tilbakemelding datert 26.10.2011 vedlagt utarbeidet avfallsplan, lukket Fylkesmannen avviket i vårt brev av 6.12.2011.

Fylkesmannen vurderte innholdet i planen som mangelfull på enkelte punkter. Vi ba virksomheten om å oppdatere planen i tråd med våre kommentarer. Planen manglet blant annet en beskrivelse av gebyrordningen (No special fee).

Forskriften ble endret 3.10.2013. Eksisterende planer måtte da revideres, og skulle sendes til Fylkesmannen for godkjenning innen 1.7.2014.

Fylkesmannen har ikke mottatt revidert avfallsplan for skip for Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS. Avfallsplanen som ble framlagt ved inspeksjonen var heller ikke endret.

Vi viser til Miljødirektoratets *Veileder til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner. Utdypning av forurensningsforskriften kap.20* på lenken:

<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/Nyhetsdokumenter/M147.pdf>

Bedriften fikk utdelt et eksemplar av Fylkesmannens sjekklister for godkjenning av avfallsplaner i havner til ytterligere hjelp ved revidering av planen.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes når vi mottar revidert avfallsplan for godkjenning.

Fylkesmannens vurdering av innholdet i havneplanen og eventuell godkjenning av denne vil bli behandlet som en egen sak uavhengig av kontrollen.

Frist for tilbakemelding: **1.desember 2015**

5. Andre forhold

Produksjonsforhold

Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS har 28 fast ansatte, hvorav 15 prosessoperatører som arbeider etter en femskiftsordning. Fabrikksjefen ved anlegget er også ansvarlig for innkjøp av industriråstoff til andre anlegg i Pelagia-konsernet.

Produksjonen i 2015 forventes å tilsvare konsesjonsrammen på 30.000 tonn fiskemel. Anlegget benytter både propan og fyringsolje som energikilde med fordeling ca. 80/20 i 2015.

Siden forrige kontroll i 2011 har virksomheten ferdigstilt rehabiliteringen av damptørkehallen og montert ny separator og ny dekanter. To råstofftanker fra det nedlagte anlegget på Grønehaugen er flyttet og montert, men er foreløpig ikke satt i drift.

Luktrensaneanlegg

Pelagia Egersund Sildolje AS har startet arbeidet med en omfattende oppgradering av luktreseanlegget. Fylkesmannen følger opp framdriften som en egen sak (2015/6069).

Per 9.9.2015 er fundamenter til nye vasketårn støpt og rørgater med mere innkjøpt (bilde 1 og 2). Virksomheten skal også i et trinn 2 gjennomføre tiltak for å rense romlufta i fabrikkbygningen.

Bilde 1: Fundament for nye vasketårn for luktrensing.

Bilde 2: Rør til oppgradering av luktrensianlegg.

Fylkesmannen har pålagt virksomheten å gjennomføre ny luktanalyse med spredningsberegningen når trinn 1 av nytt luktrensianlegg er ferdigstilt, samt oversende en framdriftsplan for trinn 2 (romluft). Luktanalysen skal være gjennomført senest 30.4.2016.

Endring av utslippstillatelse

Virksomhetens utslippstillatelse er fra 2001, og har dermed et stort behov for oppdatering i samsvar med senere endringer i miljøregelverket, jf. sak 2013/5478.

Bedriften opplyste at søknadsprosessen vil bli samkjørt med tilsvarende søknad fra Pelagia Karmsund Fiskemel AS.

Oppfølgende resipientundersøkelse

Fiskeribedriftene i Egersund gjennomførte i 2009 en resipientundersøkelse ved 3 prøvepunkter i havnebassenget. I henhold til Fylkesmannens vedtak av 2.11.2010 skal bedriftene gjennomføre en oppfølgende undersøkelse i 2015. Pelagia Egersund Sildeoljefabrikk AS skal i henhold til vedtaket stå som koordinator for undersøkelsen og for løpende kontakt med Fylkesmannen.

Fylkesmannen sendte ut påminning om vedtaket i brev av 2.2.2015, jf. sak 2015/1491. Undersøkelsen skal gjennomføres av uavhengig fagekspertise etter vannforskriftas bestemmelser og tilfredsstillende krav i veileder 02:2013 *Klassifisering av miljøtilstand i vann*, jf. vannforskrifta.

Det ble opplyst under kontrollen at forespørsel til aktuelle konsulenter ville bli sendt ut i nærmeste framtid.

Næringsavfall

Virksomheten hadde nylig etablert system for kildesortering av næringsavfall. Tidligere benyttet container for blandet næringsavfall var nå fjernet. Det var hengt opp laminert oversikt over miljøstasjonen inkludert mellomlager for farlig avfall, samt avfallsplan med oversikt over alle virksomhetens avfallstyper (bilde 3 og 4).

Virksomheten har avtale med Westco Miljø AS. Bilde 5 viser oppstillingsplass for kildesortering av næringsavfall.

Avfallsplan

Oppdatert dato: 11.02.2015
Av: Daniel Randen

Symboler	Avfallstyper	Type oppsamlingsutstyr	Plassering	Ansvar	Hentepunkt	Spesifisert føremiddelsnavn (dag, uke etc)	Kommentar
	Papp og papir	Lukket 8m ³ containere	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	
	Plastflute • Bølgeplast • Frysepåsar • Plastposer	Dratt og 240 liters rullesekker	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Søkker med mykplast knyttes og leveres sammen med papp.
	Trevirke	8m ³ åpen containere	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	
	Metaller, alle typer.	Egne containere	Egnet plassering	Miljøstasjon i hall.	Utfr miljøstasjon	Ved anrop	Direkte til H. Tølgem
	Restavfall til sortering	Lukket 8m ³ containere	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	
	EE-avfall	EE- biler	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Rykket ved behov (Enehet) Hentes ved behov.
	Spillolje	Fat	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Min 1 gang pr 12 mnd
	Spraybokser	Klemmergjet	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Min 1 gang pr 12 mnd
	Lysstoffler	Klemmergjet	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Hentes ved behov (Enehet)
	Løst Avfall	Egnet beholder	Under vask, Lab	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Min 1 gang pr 12 mnd
	Oljefilter	Klemmergjet	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Min 1 gang pr 12 mnd
	Oljefilter	Klemmergjet	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Miljøstasjon i hall.	Ved anrop	Min 1 gang pr 12 mnd

Bilde 3: Oversikt over avfallstyper (avfallsplan).

Bilde 4: Oversiktskart miljøstasjon/mellomlager.

Bilde 5: Kildesortering næringsavfall.

Bilde 6: Mellomlager farlig avfall unntatt spillolje.

Farlig avfall

Fylkesmannen avdekket ikke forhold ved virksomhetens håndtering av farlig avfall som ga grunnlag for avvik eller anmerking. Vi vil likevel knytte noen kommentarer til temaet.

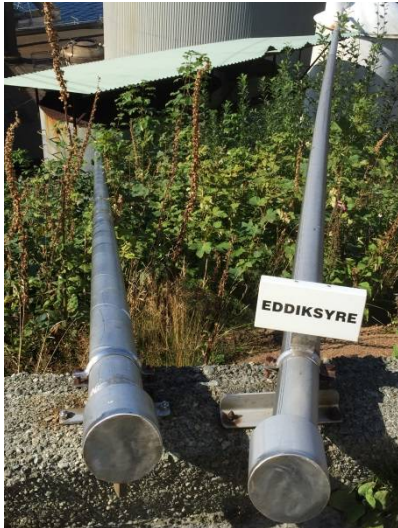
Virksomheten hadde etablert et nytt inngjerdet og skjermet mellomlager for annet farlig avfall enn spillolje (bilde 6). Emballasjen for de ulike fraksjoner var tydelig merket med navn. Vi vil for å sikre riktig deklarerings anbefale at merkingen også omfatter EAL-kode og avfallsstoffnummer.

Virksomheten har drevet sildoljeproduksjon på stedet i over 90 år, og har hele tida hatt eget driftslaboratorium. Det har i løpet av denne tida vært store endringer i analysemetodikk og anvendelse av kjemikalier. Tidligere anvendte helseskadelige kjemikalier er for en stor del erstattet med mindre helseskadelige stoffer, samt at våtkjemisk analyse delvis er erstattet med NIR-teknologi.

Bedriften bør derfor gjennomgå sitt kjemikalielager og kartlegge hvilke stoffer som fremdeles er aktuelle å benytte og hvilke som er utgått i aktuell analysemetodikk i fiskemelsbransjen. Kjemikalier som ikke lengre er i bruk eller kan være aktuelle å ta i bruk skal regnes som avfall.

Eventuelle kjemikalier som faller inn under definisjonen av farlig avfall må deklarerer med riktig EAL-kode og avfallsstoffnummer og leveres til lovlig mottak for farlig avfall.

Forurensningsforskriften kapittel 18 – Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall

Bilde 7: Kjemikalietanker.

Pelagia Egersund Sildoljefabrikk AS benytter lagertanker for mineralsk fyringsolje som overstiger 10 m³. I tillegg har bedriften kjemikalietanker som overstiger 2 m³ som inneholder stoffer som omfattes av CLP klassifiseringen, f.eks. syrer og baser.

Virksomheten omfattes dermed av bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 18.

Alle virksomhetens tanker er etablert før 1.januar 2014.

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at også disse tankene fra og med 1.januar 2019 omfattes av bestemmelsene om oppsamlingsarrangement i § 18-6 c) *Barrierer*, andre og tredje ledd.

Virksomheten gjennomfører kontroll av tanker og rørgater og fyller ut loggskjema. Verken prosedyren for kontrollen eller selve loggskjemaet inngår i virksomhetens skriftlige internkontrollsystem. Kjemikalietanker utover fyringsoljetanker er heller ikke risikovurdert mht. ytre miljø, jf. avvik 1.

6. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- *Veileder til utarbeidelse og godkjenning av avfallsplaner i havner. Utdypning av forurensningsforskriften kap.20*
- elektronisk deklarerer, se www.avfallsdeklarerer.no

Virksomheten fikk etter inspeksjonen også ettersendt veilederne som PDF-filer (M-147/2014 og M-355/2015).

7. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten i *Offentlig elektronisk postjournal* www.oep.no under Fylkesmannen i Rogaland. (jf. offentliglova)

Kopi av rapporten sendes også til:

- Eigersund kommune

§§§